

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ ТУРИСТИЧКА ПОЛИТИКА И ХОТЕЛИЕРСТВО НА ФАКУЛТЕТ ЗА
ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП**

Со Одлука бр. 2102-96/4 од 19.4.2022 година донесена на 265. седница на Наставно-научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика, одржана на 19.4.2022 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области туристичка политика (51405) и хотелиерство (51401) на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 11.4.2022 година и во предвидениот рок се пријави д-р Дејан Методијески, вонреден професор на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Врз основа на приложената документација од Конкурсот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот д-р Дејан Методијески е роден на 20.12.1980 година во Скопје. Средното угостителско училиште „Лазар Танев“ го завршува во Скопје. Високо образование завршува во 2003 година на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Софија, Република Бугарија, каде што се стекнува со стручен назив дипломиран туристички работник. Во 2004 година на истата институција ги завршува постдипломските магистерски студии и успешно ја брани својата магистерска теза на тема „Антропогените туристички вредности на Град Скопје, како можност за развој на културолошкиот туризам“ и се стекнува со академски степен магистер по туризам. По завршувањето на студиите работи во туристичката агенција „Асја“ во Скопје, како менаџер на продажби до 2005 година. Од 2005 до 2008 година работи како менаџер во сопствениот кафе бар „Софија“ во Скопје. Кандидатот е овластен судски преведувач од бугарски на македонски јазик и обратно при Основен суд Скопје II, Скопје, од 2006 година. Во 2008 година, на Институтот за општествени и хуманистички науки „Евро Балкан“ во Скопје, пријавува докторска дисертација на тема „Руралниот туризам, креативните индустрии и улогата на руралната жена во можностите за нивното развивање и комерцијализација во Република Македонија“, која успешно е одбранета во февруари 2012 година, и се стекнува со научен степен доктор на науки по социолошки и родови студии. Во 2009 година на Универзитетот за туризам и менаџмент во Скопје пријавува втора магистерски труд на тема „Урбаниот туризам и можности за негов развој во Република Македонија“, кој успешно го брани во април 2011 година и се стекнува со академско звање магистер на туризмолошки науки.

Во август 2008 година од страна на Матичната комисија е избран за асистент на Факултетот за туризам и бизнис логистика во рамките на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип. Кандидатот е избран за доцент на 30.10.2012 година со Одлука бр. 2602-788/3, од 5.2.2013 година со Одлука бр. 0302-170/1 е назначен за одговорно лице за Наставен центар Скопје, а со Одлука бр. 2102-180/3 од март 2015 до 2019 година ги извршува работните задачи како продекан за настава на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Во 2017 година, со Одлука бр. 2102-319/3 од 21.6.2017 година е избран во звање вонреден професор за наставно-научните области туристичка политика и хотелиерство.

Општи услови за избор во звање редовен професор:

- Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно. Просечен успех: додипломски студии 8,08, постдипломски студии 8,80;

- *Научен степен доктор на науки од научната област во која се избира. Научен степен: докторска дисертација на тема „Руралниот туризам, креативните индустрии и улогата на руралната жена во можностите за нивното развивање и комерцијализација во Република Македонија“, научен степен доктор на науки по социолошки и родови студии;*
- *Објавени најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со Законот за високо образование во последните пет години пред објавување на огласот за избор: Кандидатот во последните пет години пред објавување на огласот за избор има објавено вкупно 34 труда во референтна научна публикација (1 труд во списание со импакт фактор, 10 труда во меѓународни научни списанија, 23 во зборници од меѓународни научни конференции);*

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание/зборник	Години
	Metodijeski, Dejan and Dzambazovski, Kristijan and Filiposki, Oliver and Cocoroski, Toso (2021)	The effects of Covid-19 pandemic upon tourism: The case of tourism policy in North Macedonia.	Book of Proceedings, 9th International Conference „Ohrid-Vodici“, ISBN 978-608-66817-0-8	10
	Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2018)	Comparative analysis of wine tourism in Macedonia and Bulgaria.	International Journal Knowledge, 27. pp. 189-195. ISSN 1857-923X (EBSCO)	13
	Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Janevski, Ljupco (2018)	Classification of hotel establishments: the case of Macedonia.	Book of Proceedings, 6th International Conference „Ohrid-Vodici“, ISBN 978-608-65643-6-0	10
	Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2018)	Sommelier education and certification: the case of Macedonia.	International Journal Knowledge, 27. pp. 197-203. ISSN 1857-923X (EBSCO)	13
	Mitreva, Elizabeta and Stojanovski, Goran and Taskov, Nako and Metodijeski, Dejan and Gjorshevski, Hristijan (2017)	The need for local government reform in the Republic of Macedonia.	International Journal of Information, Business and Management, 9 (2). pp. 92-97. ISSN 2076-9202 (EBSCO)	13
	Mitreva, Elizabeta and Pancev, Donco and Gjorshevski, Hristijan and Filiposki, Oliver and Metodijeski, Dejan (2017)	The implementation of the Quality Costs Methodology in the Public Transport Enterprise in Macedonia.	TEM Journal, 6 (1). pp. 153-161. ISSN 2217-8309 (Scopus; WoS - Clarivate Analytics)	10
	Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017)	Historical review of travel guides in the Republic of Macedonia.	Horizons, International Scientific Journal - Social Sciences and Humanities, 20 (10). pp. 305-316. ISSN 1857-9884 (EBSCO)	14
	Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017)	Importance of practical work for students in the field of tourism.	International Journal Knowledge, 16 (1). pp. 277-282. ISSN 1857-923X (EBSCO)	13

Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Mitreva, Elizabeta and Filiposki, Oliver and Andreeva, Jasmina (2017)	Tourism legislation and policy: Review of tourism law in selected Balkan countries.	Book of Proceedings, 22nd International Scientific Conference on Economic and Social Development – “The Legal Challenges of Modern World”. pp. 368-375. ISSN 1849-7535 (Indexed in WoS)	8
Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017)	Tourist valorization of urban tourism: The case of regional centres in Republic of Macedonia.	Book of Proceedings, 3rd International scientific conference Geobalcanica. pp. 231-238. ISSN 1857-7636 (Indexed in WoS)	8

Трудовите кои се претставени погоре се уредно прикачени на платформата на електронскиот академски репозиториум на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип. <http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Metodijeski=3ADejan=3A=3A.html>

- Претходен избор во звање вонреден професор во областа во која се избира: кандидатот е избран за вонреден професор од областа туристичка политика и хотелиерство (Одлука бр. 2102-319/3 од 21.6.2017 година);
- Објавен рецензиран универзитетски учебник или монографија или практикум или збирка задачи од научната област за која се избира. Кандидатот има објавено 5 учебници, 1 скрипта и 1 практикум;
- Способност за изведување на високообразовна дејност: Кандидатот е ангажиран во наставата за повеќе предмети во рамките на Факултетот за туризам и бизнис логистика на прв, втор и трет циклус на студии.

Посебни услови за избор во звање редовен професор:

- Под негово менторство изработени дипломски или магистерски или докторски тези: Кандидатот бил ментор на поголем број успешно одбранети дипломски работи, магистерски и докторски трудови;
- Учество во научноистражувачки проекти: Кандидатот д-р Дејан Методијески има учествувало во повеќе национални и меѓународни научноистражувачки проекти;
- Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници: Кандидатот се јавува како рецензент за избор во звање на наставници на матичната институција. Исто така, д-р Дејан Методијески е рецензент на скрипти и практикуми кои се користат во наставата;
- Има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)=40; (НИ)=330; (САОР)=166 или вкупно 536 поени.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Вонреден професор д-р Дејан Методијески работи на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип од неговото формирање до денес. Д-р Методијески, во август 2008 година од страна на Матичната комисија е избран за асистент на Факултетот за туризам и бизнис логистика во рамките на Универзитетот „Гоце Делчев“, Штип. Кандидатот со одлука на Наставно-научниот совет од 30.10.2012 година е избран за доцент во наставно-научна област туристичка политика, а во 2017 година е избран во звање вонреден професор во наставно-научна област туристичка политика и хотелиерство на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“, Штип.

Истакнуваме дека кандидатот д-р Дејан Методијески активно е ангажиран во наставата преку предавања и вежби на сите три циклуси на студии на Факултетот за туризам и бизнис логистика. На прв циклус студии, на насоките Туризам, гастрономија, исхрана и диететика и Хотелско-ресторанска насока е ангажиран за следните предмети: Хотелиерство, Термален туризам, Рурален туризам, Пракса во хотелско-угостителски објекти, Сомелиерство, Менаџмент на мени, Кетеринг менаџмент, Информатички системи во угостителството и туризмот, како и Туристичка индустрија, универзитетски изборен предмет. На вториот циклус студии, на насоката Меѓународен туризам, неговиот ангажман

е за следните предмети: Бизнес информативни системи, Планирање на рурален туризам, Управување со проекти (универзитетски изборен предмет). На третиот циклус на студии во организација на Факултетот за туризам и бизнис логистика – туризам и угостителство, кандидатот е ангажиран за предметите: Туристички аранжмани, Современи информатички системи во туризмот, Управување со проекти и Стратегии на услуги во хотелиерството.

За потребите на наставата на Факултетот за туризам и бизнис логистика, д-р Дејан Методијески ги има издадено следните учебници, скрипти и практикуми:

1. Kitanov, Vladimir and Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2020) Вински туризам - скрипта. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип. ISBN 978-608-244-706-3

Оваа скрипта има за цел да понуди сублимирање на литературата и концептите за винскиот туризам и запознавање на студентите со можноста тие концепти на најуспешен начин да се применат во областа на туризмот и угостителството во Македонија. Во разработката на скриптата е користена соодветна литература од познати автори и институции од областа на винарството, лозарството, туризмот и угостителството, како и Интернетот, како извор на податоци. Скриптата е структурирана на следниот начин: вовед, прва, втора и трета глава.

2. Kitanov, Vladimir and Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2020) Вински туризам - практикум. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип. ISBN 978-608-244-707-0

Овој практикум е дополнување на материјалот кој се содржи во скриптата наменета за предметот Вински туризам и има за цел да понуди дополнителни вежби и задачи кои би се користеле од страна на студентите за успешно совладување на изучуваната материја. Во изработката на овој практикум е користена соодветна литература од познати автори и институции од областа на винарството, лозарството, туризмот и угостителството, како и Интернетот како извор на податоци. Практикумот содржи 12 вежби, согласно со предметната програма за изучување на предметот Вински туризам.

3. Metodijeski, Dejan (2019) Туристичка политика (учебник). Универзитет „Гоце Делчев“, Штип. ISBN 978-608-244-620-2

Овој учебник има за цел да понуди сублимирање на литературата и концептите за туристичка политика и запознавање на студентите со можноста тие концепти на најуспешен начин да се применат во областа на туризмот и угостителството во Македонија. Во разработката на материјалот е користена соодветна литература од познати автори и институции од областа на туризмот и туристичката политика. Материјалот е структуриран на следниот начин: вовед, прва, втора, трета и четврта глава.

4. Metodijeski, Dejan and Dimitrov, Nikola (2018) Рурален туризам - политика и развој (учебник). Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Штип. ISBN 978-608-244-493-2

Овој учебник има за цел да понуди сублимирање на литературата и концептите за рурален туризам и запознавање на студентите со можноста тие концепти на најуспешен начин да се применат во областа на руралниот туризам во Република Македонија. Во разработката на учебникот е користена соодветна литература од познати автори и институции од областа на туризмот и руралниот туризам. Учебникот е структуриран на следниот начин: вовед, прва, втора и трета глава. Суштината на учебникот се содржи во три главни делови.

5. Taskov, Nako and Metodijeski, Dejan (2018) Учебник по хотелиерство. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Штип. ISBN 978-608-244-494-9

Учебникот е наменета за потребите на студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика за подготвување на испитот по предметот Хотелиерство. Содржината на овој учебник ја опфаќа потребната материја за предавањата по предметот Хотелиерство, според Наставната програма на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Учебникот можат да го користат сите студенти на останатите факултети каде што се изучува предметот Хотелиерство, но и останатите стручни кадри кои ја проучуваат оваа проблематика од приватниот, јавниот и невладиниот сектор. Учебникот е изготвен со цел да се унапреди наставата по предметот Хотелиерство и да се подобри квалитетот на знаењето на студентите.

6. Micev, Georgi and Metodijeski, Dejan (2018) Сомелиерство (учебник). Универзитет „Гоце Делчев“, Штип. ISBN 978-608-244-558-8

Овој учебник има за цел да понуди сублимирање на литературата и концептите за сомелиерство и запознавање на студентите со можноста тие концепти на најуспешен начин да се применат во областа на туризмот и угостителството во Република Македонија. Во разработката на учебникот, користена е соодветна литература од познати автори и институции од областа на сомелиерството, винарството, лозарството, туризмот и угостителството како и интернетот како извор на податоци. Учебникот е структуриран на следниот начин: вовед, прва, втора, трета и четврта глава. Суштината на учебникот се содржи во четири главни делови.

7. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan and Koteski, Cane and Angelkova, Tanja (2017) *Религиозен туризам* (учебник). Универзитет „Гоце Делчев“, Штип. ISBN 978-608-244-463-5

Учебникот е концепиран во седум глави и 22 поглавија кои го третираат религиозниот туризам. Се започнува со елаборирање на поимот, појавата и видовите на поклонички патува, се продолжува со религиската содржина на туризмот, основните карактеристики на видовите религии, маркетиншки насоки за развој на религиозниот туризам, а се завршува со опис на религиозниот туризам и регионална поделба на манастирите во Република Македонија.

Покрај рецензираните изданија, студентите од кандидатот за подобро совладување на наставната материја користат интерни скрипти за предметите: Туристичка индустрија, Кетеринг менаџмент и Менаџмент на мени.

Вонреден професор д-р Дејан Методијески има плодна научноистражувачка работа. Во однос на неговиот ангажман има преземено активно учество во планирање, утврдување и развој на високообразовната дејност. Исто така, во однос на неговиот ангажман, кандидатот е класен раководител на студиски програми на Факултетот за туризам и бизнис логистика, како и член во комисија за одбрана на дипломска работа (над 150) и ментор за изработка на тема за дипломски труд (над 50). Д-р Методијески, исто така е ментор на успешно одбранети магистерски трудови на двајца кандидати и член на комисија за одбрана на магистерски труд на четворица кандидати на Факултетот за туризам и бизнис логистика. Кандидатот е интересен ментор на два успешно одбранети докторски трудови на Факултетот за туризам и бизнис логистика, како и член на комисија за одбрана на уште два докторски труда. Член е на Комисија за одбрана на докторски труд (екстерен ментор) на двајца кандидати при Институт за географија, Природно-математички факултет на Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ – Скопје, како и на Факултет за туризам и угостителство - Охрид при Универзитет „Св.Климент Охридски“ – Битола.

Кандидатот е член на две рецензентски комисии формирани на Факултетот за туризам и бизнис логистика за поднесување на реферат за избор во наставни и насловни звања на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип: насловно звање вонреден професор д-р Никола Цуцулески (Универзитетски билтен бр.268 од 2020 година) и доцент д-р Цветанка Ристова Магловска (Универзитетски билтен бр.274 од 2021 година). Исто така, член е на комисија за избор во насловно звање вонреден професор на д-р Георги Мичев на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (Универзитетски билтен бр.239 од 2019 година).

Покрај овие активности, кандидатот е рецензент на два ракописа за потребите на наставата: „Казино туризам и казино хотели - скрипта“ и „Казино туризам и казино хотели - практикум“ (Универзитетски билтен бр.262 од 2020 година). Имено, кандидатот со своите погоренаведени активности покажува способност во изведувањето на сите видови високообразовна дејност.

Вонреден професор д-р Дејан Методијески во периодот 2017-2022 е учесник во повеќе проекти во земјата и тоа: обучувач во проект: „Програма за зачувување на природата во Северна Македонија“ – Швајцарската агенција за развој и соработка, како и истражувач во проект: „Образование за вработување во Северна Македонија“, Швајцарската агенција за развој и соработка. Покрај проектите во земјата, кандидатот зема учество и во проектни активности во странство:

8. Обучувач во проект: „Our common past - road to the joint future”, The Interreg IPA CBC programme.

9. Обучувач во проект: „Oenotouristic cross-border capacity building: A transition from promoting wine production to oenotourism experience”, The Interreg IPA CBC programme.

10. Обучувач во проект: „Cultural bridge thorough the centuries”, The Interreg IPA CBC programme.

11. Истражувач во проект: „Common History and Culture - Bridge across borders”, The Interreg IPA CBC programme.

12. Истражувач во проект: „Towards regionally-based occupational standards (hotel and restaurant technician) - TO REGOS“.

13. Истражувач во проект: „Young people from Bulgaria and Macedonia together for tourism as a health prevention Delivered“, The Interreg IPA CBC programme.

14. Кандидатот зема учество и во два проекти од програмата Еразмус - „Shaping the future education in tourism“ каде остварува студиски престој во траење од 5 дена во Грција, Бугарија и Хрватска (2017-2018) и „Revitalizing the countryside“ каде остварува студиски престој во Шпанија во траење од 10 дена (2019).

Во периодот од 2008 до 2012 година – за избор во доцент, кандидатот д-р Методијески има објавено 24 труда, реферат за избор во доцент објавен во Универзитетскиот билтен бр. 90 од 2012 година.

Во периодот 2012-2017 година за избор во вонреден професор, кандидатот има публикувано 60 труда во меѓународни списанија, зборници на научни и стручни трудови од конференции во земјата и странство, како и научни и стручни книги и учебни помагала (Универзитетски билтен бр.191 од 2017 година).

Во периодот 2017-2022 година, кандидатот има публикувано 56 труда во меѓународни списанија, зборници од научни конференции, монографии, книги и учебни помагала кои се вклучени во овој извештај. Трудовите на кои е направена научната евалуација подолу се уредно прикачени на платформата на електронскиот академски репозиториум на Универзитетот „Гоце Делчев“, - Штип <http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Metodijeski=3ADejan=3A=3A.html>

Трудови објавени во индексирани списанија достапни на интернет како Scopus, Web of Science:

15. Mitreva, Elizabeta and Pancev, Donco and Gjorshevski, Hristijan and Filiposki, Oliver and **Metodijeski, Dejan** (2017) *The implementation of the Quality Costs Methodology in the Public Transport Enterprise in Macedonia*. TEM Journal, 6 (1). pp. 153-161. ISSN 2217-8309. (Scopus - Journal Metrics: CiteScore = 0,1. SJR = 0.15. SNIP 0.587. Web of Science (Clarivate Analytics) (ESCI)).

Целта на овој труд е утврдување на важноста на квалитетот на транспортните услуги што ги нуди јавното транспортно претпријатие во Р. Македонија, методите и техниките за мерење на стабилноста на деловните процеси, како и оптимизација на истите. Анализата на трошоците за квалитет при обезбедување транспортни услуги може да им помогне на менаџерите да го разберат влијанието на слабиот квалитет врз финансиските резултати и лошата репутација. Во оваа студија се дизајнираше и се примени моделот за подобри перформанси и поголема ефикасност на транспортното претпријатие, преку оптимизација на деловните процеси, промена во корпоративната култура и користење на деловните потенцијали.

Научни трудови објавени во меѓународни научни списанија

16. **Metodijeski, Dejan** and Filiposki, Oliver (2021) *Analysis of wine tourism offer in North Macedonia*. International journal of economics, management and tourism, 1 (1). pp. 8-17. ISSN 2671-3810

Винскиот туризам опфаќа широк спектар на туристички активности како посета на винарии, лозја, дегустација на вино, вински рути, вински музеи, вински настани итн. Винскиот туризам е специфичен вид туризам кој постојано расте и претставува значаен дел од туристичката понуда на многу земји во светот, повеќето од нив земји со традиција на производство на вино. Богатата традиција на лозарство и производство на вино во Северна Македонија започна уште во античко време, а денес има над 70 винарии лоцирани во трите

вински региони. Предмет на овој труд е анализа на винската туристичка понуда во Северна Македонија. Во трудот е претставен преглед на релевантна литература за винскиот туризам и винската туристичка понуда во земјата. За целите на трудот, искористена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултации со литература, студии, статистички податоци и официјални веб-страници на винариите во Северна Македонија. Во трудот се анализирани 28 винарии, а покрај критериумите за дегустација на вино, во истражувањето се опфатени и други аспекти на винскиот туризам како ресторански услуги, сместувачки и конференциски капацитети.

17. Dimitrov, Nikola and Koteski, Cane and Jakovlev, Zlatko and Taskov, Nako and Metodijeski, Dejan and Mitreva, Elizabeta and Magdinceva Sopova, Marija and Josheski, Dushko and Boskov, Tatjana and Angelkova, Tanja and Filiposki, Oliver (2019) *Regional historical – geographical overview of tourism in the Republic of Macedonia*. SocioBrains, International scientific refereed online journal with impact factor (54). pp. 103-113. ISSN 2367-5721

Трудот претставува регионален историски и географски пресек на туризмот во Република Македонија. Во анализата доминира регионалниот преглед на бројот на сместувачки капацитети и туристичка посета. Целта на истражувањето е аргументација за историскиот развој на туризмот, рангирањето и вреднувањето на туристичките региони од нивната прва поделба до денес.

18. Metodijeski, Dejan (2019) *The big business called hip hop: aspects of music tourism*. CONTEXT / Review for Comparative Literature and Cultural Research, 20. pp. 39-48. ISSN 1857-7377

Хип-хоп музиката како дел од хип-хоп културата се здобива со популарност ширум светот во последните три децении. Целта на овој труд е да се добие подобра перспектива и разбирање на деловните придобивки од хип-хопот и да се прикаже неговото економско влијание. Во овој контекст е опфатена синергијата на хип-хопот и туризмот. За потребите на овој труд се користени секундарни извори на податоци преку консултација на постоечка литература од областа на хип-хопот, како и на интернет. Прегледот на литературата покажа дека има многу автори на меѓународно ниво кои објавиле стручна литература за различни аспекти на хип-хоп културата, како и музичкиот туризам.

19. Dimitrov, Nikola and Taskov, Nako and Koteski, Cane and Mitreva, Elizabeta and Metodijeski, Dejan and Angelkova, Tanja and Josheski, Dushko and Filiposki, Oliver (2018) *Transformation of Tourism in the Republic of Macedonia in the last 100 years*. International Journal of Humanities Social Sciences and Education (IJHSSE), 7 (09). pp. 9-13. ISSN 2349-0373

Трудот претставува сублимирана анализа од научниот и истражувачки проект за туризмот и угостителството. Целта на трудот е да се разберат почетокот и развојот на туризмот, анализа на податоците за туристичката посета, сместувачките капацитети, дефинирањето на проблемите со кои се соочува туризмот во земјата и обезбедувањето насоки за промоција на туризмот.

20. Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2018) *Comparative analysis of wine tourism in Macedonia and Bulgaria*. International Journal Knowledge, 27. pp. 189-195. ISSN 1857-923X

Предмет на овој труд е компаративна анализа на винскиот туризам во Македонија и Бугарија. Критериум за избор на овие две земји се континентална територија и кандидат членка за влез во Европската Унија, односно Македонија од една страна и членка во Европската Унија и излез на море на Бугарија од друга страна. Во трудот се дадени основни податоци за двете земји како што се: население, број на меѓународни туристи, туристичко право и законска регулатива за вино, постоење на Национална туристичка организација и промоција на винскиот туризам. Владините тела одговорни за туризмот и националните стратегии за развој на туризмот поврзани со винскиот туризам се користат за да се подготви компаративна анализа на две земји. За потребите на трудот се користи методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултација со официјални институции и релевантна литература од две земји. Направена е анализа и преглед на избраните документи врз основа на систематска евалуација на нивната содржина. Заклучните забелешки на трудот се однесуваат на структурата, разликите и сличностите

на винските региони и како законодавството и туристичката политика ги одредуваат перспективите и насоките за развој на винскиот туризам во Македонија и Бугарија.

21. Metodijeski, Dejan and Micev, Georgi (2018) *Sommelier education and certification: the case of Macedonia*. International Journal Knowledge, 27. pp. 197-203. ISSN 1857-923X

Сомелиерот е лице одговорно за сите аспекти на услугата за вино, како и за спарување на храна и вино во ресторанот, добро обучен и искусен професионалец за вино кој има минато одредена сертификација. Предмет на овој труд е сомелиерската едукација и сертификација во Македонија. Во трудот се објаснети општите карактеристики и дефиницијата на сомелиерите, следејќи го историскиот развој на сомелиерот, поврзаноста помеѓу сомелиерот и другите области како лозарството и винарството, здравството, културата и маркетингот. Образованието и сертификацијата на меѓународните сомелиерски организации како и оние во Македонија се претставени во трудот. За потребите на трудот, користена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултација на релевантна литература и анализирање на програми за обука на официјални образовни и сомелиерски институции. Заклучните согледувања на трудот се однесуваат на потенцијалите и можностите за сомелиерската едукација и сертификација во Македонија.

22. Mitreva, Elizabeta and Stojanovski, Goran and Taskov, Nako and Metodijeski, Dejan and Gjorshevski, Hristijan (2017) *The need for local government reform in the Republic of Macedonia*. International Journal of Information, Business and Management, 9 (2). pp. 92-97. ISSN 2076-9202

Висококвалитетната локална власт значи да може да се зголеми задоволството на клиентите преку јавните услуги и да се изгради доверба во јавната администрација преку транспарентни процеси, отчетност, како и преку демократски дијалог. Во овој труд е направена анализа на управувањето со локалната власт во повеќе општини во државата. Резултатите од трудот треба да го одразуваат работењето и перформансите на македонските општини по процесот на децентрализација во Македонија. За да се направи тоа, конвенционалните деловни концепти за квалитет кои ги сметаат јавните услуги како даватели на услуги и граѓаните како клиенти мора да бидат збогатени со концептот за квалитет TQM (Total Quality Management) кој ги перципира јавните институции како катализатори на граѓанското општество, а граѓаните како дел од одговорното и активно граѓанско општество.

23. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017) *Historical review of travel guides in the Republic of Macedonia*. Horizons, International Scientific Journal - Social Sciences and Humanities, 20 (10). pp. 305-316. ISSN 1857-9884

Секојдневно голем број туристи патуваат и посетуваат различни места и локалитети во Република Македонија. За подобра навигација и откривање нови места, некои од овие туристи користат туристички водичи. Целта на овој труд е да даде придонес во историјата на туризмот и во историјата на литературата која опфаќа туристички водич за Македонија. Овој труд го прикажува историскиот развој на печатените туристички водичи во Македонија, од првото печатење во 1854 година до денес. Од појавата на првиот туристички водич до денес, дефинираме три фази на развој: првата од 1854 до 1944 година, втората од 1945 до 1991 година и трета од 1991 година наваму. Овој труд дава опис на најстарите туристички водичи и историски преглед на постоечките туристички водичи претставени во збирна табела. За целосно остварување на истражувањето, се разгледува постоечката литература поврзана со туристичките водичи и се користи интернетот за добивање важни информации поврзани со оваа специјализирана туристичка литература.

24. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017) *Importance of practical work for students in the field of tourism*. International Journal Knowledge, 16 (1). pp. 277-282. ISSN 1857-923X

Високообразовните институции се места каде студентите стекнуваат знаења и вештини во одредена област. Покрај теоретската основа, наставната програма содржи и практична работа. Практичната работа е систем за обука и подготовка на студентите за нивната идна професија. Практичната работа е многу важна за студентите од аспект на нивниот персонален и професионален развој. Често, практичната работа се воведува преку заеднички иницијативи на јавниот сектор, универзитетите, факултетите, студентските

синдикати, средните училишта и стопанските комори. Целите на практичната работа треба да бидат поставени во однос на компетентноста што се очекува од студентите и тие треба да се усогласат со легитимните очекувања од обуката. Во овој труд е направена компаративна анализа на практичната работа и нејзиното место во наставната програма на избрани факултети за туризам во Република Македонија. Главниот метод што се користи во овој труд е анализа на содржината на наставната програма користејќи официјални веб-страници на избрани институции. Истражувањето кое беше направено за потребите на овој труд укажува на фактот дека во Република Македонија универзитетите кои нудат програми за туризам, посветуваат сериозно внимание на практичната работа.

25. Metodijeski, Dejan and Mitreva, Elizabeta and Taskov, Nako and Filiposki, Oliver (2017) *Public-Public Partnership and Tourism Development Strategy: The Case of Municipality of Gazi Baba in Macedonia*. International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering, 11 (4). pp. 846-850. ISSN 2010-376X

Стратегиите за развој на туризмот се важна алка во туристичката политика која се користи за подобро и полесно управување со него. Јавно-јавно партнерство (PUP) е партнерство помеѓу две или повеќе јавни органи или помеѓу јавна органи и која било непрофитна организација со цел да се обезбедат услуги и капацитети или да се пренесат технички вештини. Трудот го прикажува овој вид партнерство помеѓу две јавни институции во Македонија, општина Гази Баба од една страна и Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип од друга страна. Главната идеја на ова партнерство е изработка на стратегија за развој на туризмот на општина Гази Баба од страна на Универзитетот од една страна, а од друга страна изградба на мини парк во дворот на Универзитетот од страна на општината. Овој труд ги прикажува причините и ги анализира процедурите кои се однесуваат на ова партнерство и методологијата на изработка на стратегијата за развој на туризмот. Содржи преглед на релевантна литература поврзан со јавно-јавните партнерства и стратегиите за развој на туризмот. Резултатите и придобивките од ова партнерство се претставени во трудот.

Зборници на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири

26. Taleska, Milena and Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina and Cuculeski, Nikola (2021) *Accessible tourism: examples and good practices in selected countries from Europe*. International scientific and practical conference Current trends and prospects of international tourism, 03 Sept 2021. ISBN 978-608-4872-11-5

Предмет на овој труд е пристапниот туризам и преглед на добри примери и практики во избрани европски земји. Во трудот се претставени основните аспекти на пристапниот туризам и различните иницијативи поврзани со овој вид туризам во Европа. За потребите на трудот, методологијата на истражувањето и секундарни извори на податоци се користени преку консултација со релевантна литература поврзана со пристапниот туризам, како и интернет. Направена е анализа и преглед на примери на пристапен туризам, врз основа на систематска евалуација на нивната содржина и активности. Заклучните согледувања се однесуваат на користење на успешни примери и практики од развиените туристички земји во Европа, со цел подобрување на условите за пристапен туризам во останати земји.

27. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver (2021) *Towards accessible tourism in Republic of North Macedonia*. Yearbook of Faculty of tourism and business logistics, 1. pp. 44-52. ISSN 2671-3969

Предмет на овој труд е пристапниот туризам и состојбата со овој вид туризам во Република Северна Македонија. Во трудот се претставени основните аспекти на пристапниот туризам и различните иницијативи поврзани со овој вид туризам во земјата. За потребите на трудот, методологијата на истражувањето и секундарните извори на податоци се користени преку консултација со релевантна литература поврзана со пристапниот туризам како и со интернет. Направена е анализа и преглед на примери на пристапен туризам, врз основа на систематска евалуација на нивната содржина и активности. Заклучните согледувања се однесуваат на потенцијалите за развој на пристапен туризам, со цел да се подобрат условите за пристапност во Република Северна Македонија како туристичка дестинација.

28. Metodijeski, Dejan and Dzambazovski, Kristijan and Filiposki, Oliver and Cocoroski, Toso (2021) *The effects of Covid-19 pandemic upon tourism: The case of tourism policy in North Macedonia*. 9th International Conference „Ohrid-Vodici 2021“, 17-19 January, Ohrid. ISBN 978-608-66817-0-8

Целта на овој труд е да се спроведе истражување за ефектите врз секторот туризам и угостителство кој е погоден од здравствената и економската криза предизвикана од вирусот COVID-19 преку случајот на туристичката политика во Република Северна Македонија. За постигнување на целта на трудот во основа е користена методологија на анализа на секундарни извори на податоци. Во главно, методолошки користени се резултати од спроведено анкетање и интервјуирање на учесници од секторот туризам и угостителство преземени од изработените две студии каде учество земаат и авторите на овој труд. При изработката на овие студии користени се различни истражувачки методи и инструменти како: анализа на содржината на европски и светски студии поврзани со кризи во туризмот и препораки на релевантни институции од областа на туризмот и здравството во однос на COVID-19; анализа на стратешки документи и законска регулатива поврзана со туристичката и угостителска дејност во земјата; анализа на статистички извештаи поврзани со угостителството и туризмот во земјата; анализа на електронско анкетање на претставници од секторот туризам и угостителство во земјата; анализа на спроведени интервјуа со претставници од секторот туризам и угостителство во земјата; кабинетска анализа на релевантна литература и интернет извори; и др.

29. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Dzambazovski, Kristijan (2020) *Gastronomy as integral part of cultural tourism: The case of Ohrid region*. Contemporary Challenges on Protection and Managing of the Natural and Cultural Heritage: Conference proceedings / 8th International Conference «Ohrid-Vodici, 2020», 17-19 Jan 2020, Struga. ISBN 978-608-65643-8-4

Предмет на овој труд е гастрономијата како составен дел на културниот туризам. Во трудот се претставени основни податоци за дистрибуцијата на туризмот и поврзаноста на туризмот и локалната гастрономија во Охридско. Во текстот се прикажани табели кои ги прикажуваат критериумите за класификација на гастрономските туристички производи. За потребите на трудот, искористена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултација со релевантна литература и класификација на гастрономски туристички производи. Исто така, официјалните статистички годишници се користат за прибирање на туристички податоци за Охридскиот регион. Направена е анализа и осврт на културниот туризам, врз основа на систематска евалуација на моменталната содржина на гастрономската понуда на Охридскиот регион. Заклучните согледувања се однесуваат на перспективите и насоките за развој на културниот туризам и гастрономијата како составен дел на културното наследство во регионот на Охрид.

30. Zemon, Rubin and Metodijeski, Dejan (2019) *Review of international conferences Ohrid – Vodici: Seven years of scientific progress*. International Conference Identities, cultural heritage and tourism as important elements of the contemporary everyday life and global processes figures, 17-19 Jan 2019, Struga. ISBN 978-608-65643-7-7

Главна цел на овој труд е да биде направен преглед на меѓународните конференции Охрид – Водици во изминатите седум години. За потребите на трудот, користени се примарни и секундарни истражувања и извори на податоци. Примарните се однесуваат на личното учество на авторите во седумте конференции, спроведените неформални интервјуа и методот на неструктурирано набљудување. Како секундарни извори на податоци користени се официјалните агенди и програми на конференциите, како и публикуваните зборници на трудови од истоимените конференции.

31. Metodijeski, Dejan and Dzambazovski, Kristijan and Andreeva, Jasmina and Filiposki, Oliver and Todorovic, Emilija (2019) *Tourism policy in Republic of North Macedonia: past issues and future challenges*. Fiscal policy, globalization and economic growth: sustainable development challenges and perspectives, Plovdiv, Bulgaria. ISBN 978-619-203-281-4

Предмет на овој труд е туристичката политика во Република Северна Македонија, гледана низ призмата на историскиот развој, минатите прашања и идните предизвици. Табели кои ги прикажуваат владините тела одговорни за туризмот, националните, регионалните и

локалните стратегии за развој на туризмот, како и законодавството поврзано со туризмот, се користи за подготовка на анализа на туристичката политика во земјата. За потребите на трудот, користиме методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултација со официјалните планови за развој на туризмот, владините тела и законите за туризам во Република Северна Македонија. Направена е анализа и преглед на плановите за развој на туризмот, владините тела и законодавството за туризам, врз основа на систематска евалуација на нивната вистинска содржина. Заклучните забелешки на трудот се однесуваат на структурата на туристичката политика и како креаторите на политиките ги одредуваат перспективите и насоките на развој на туризмот во Република Северна Македонија.

32. Filiposki, Oliver and Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Dzambazovski, Kristijan (2019) *Practical work for students in the field of tourism: new perspective in a digitalization era*. The 4th International Conference The Challenges of today, Sibenik, Croatia. pp. 229-237. ISSN 1846 – 6656

Во овој труд се испитуваат потребите и перцепциите на студентите и работодавачите за практичната работа и предизвиците на современите трендови на Факултетот за туризам и бизнис логистика од Универзитетот „Гоце Делчев“–Штип, Република Северна Македонија. Резултатите сугерираат дека системот на практична работа треба да вклучува разбирање на потребите на работодавачите и студентите во насока на трансформација на традиционалниот туризам и угостителство операции во модерен туризам и угостителство, вклучувајќи информатички технологии и дигитализација. Позитивните импликации на системот на практична работа даваат ефект на задоволни студентите кои даваат значајни забелешки и заклучоци од нивната практична работа и работодавачите кои следствено да даде можност за вработување на студенти со решетки вештини и знаења, и подобрување на квалитетот на туристичката понуда.

33. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Janevski, Ljupco (2018) *Classification of hotel establishments: the case of Macedonia*. 6th International Conference “Ohrid-Vodici, 2018”, 17-19 Jan 2018, Ohrid, Macedonia. ISBN 978-608-65643-6-0

Во трудот се претставени основни податоци за дистрибуцијата на туризмот и хотелите во земјата. Во табелите се прикажани критериумите за класификација и категоризирани хотели според презентираниите официјални статистички годишници. За потребите на трудот, искористена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци со користење на релевантна литература, статистички официјални годишници и правилници за класификација на сместувачките капацитети во Македонија. Направена е анализа и преглед на класификацијата на хотелите, врз основа на систематска евалуација на нејзината моментална содржина. Заклучните согледувања се однесуваат на структурата, разликите и сличностите на категоризираниите хотели и перспективите и насоките за развој на туризмот во регионите на Македонија.

34. Filiposki, Oliver and Metodijeski, Dejan and Janeski, Ljupco (2018) *Internationalization and standardization, relevant factor of concept of integrated management in tourism*. Hotelplan - 7th International Congress, 02-03.11.2018, Belgrade, Serbia. ISBN 978-86-60060-09-1

Овој труд ги анализира релевантните фактори на концептот на интегриран менаџмент во туризмот низ призма на интернационализацијата и стандардизацијата. Развојот на туристичките индустрии во текот на годините доведе до модернизација, прилагодување и интеграција на сите концепти на услуги во систем на интегрирани услуги за управување што ги зема предвид сите внатрешни и надворешни фактори кои можат да го нарушат работењето на туристичките претпријатија или светот се потенцијален развој. Меѓународно нарушените пазарни односи придонесоа за генерирање на институции кои ќе ја одредат рамката на ефективни, фер, стабилни и конкурентни туристички пазари. Оваа институционализација доведе до предложените насоки, односно стандарди во областа на туризмот кои се меѓународно одобрени и признаени низ целиот свет. Потребите на туристите се различни, но она што се очекува да го добие како услуга не ги познава границите.

35. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Micev, Georgi (2018) *Perfection in service and cuisine: review of Michelin star restaurants in Europe*. 6th International Conference “Ohrid-Vodici, 2018”, 17-19 Jan 2018, Ohrid, Macedonia. ISBN 978-608-65643-6-0

Главната цел на овој труд е преглед на рестораните со Мишелин ѕвезди во Европа. Трудот го покрива историскиот развој на водичите на Мишелин, критериумите за означување со ѕвездички на фините ресторани и анонимноста на инспекторите на Мишелин. Прикажана е и табела со број на ресторани со ѕвезди по земја, цени на менијата и споредба на понудата на рестораните. Методологијата на истражување и секундарните извори на податоци се користат со консултација со официјални веб-страници на ресторани и водичи на Мишелин. Заклучните согледувања се во однос на структурата, разликите и сличностите на понудата на ресторанот Мишелин ѕвезда во Европа и можностите за отворање на ваков тип ресторани на територијата на балканските земји.

36. Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina and Filiposki, Oliver (2018) *Regional tourism development policy and distribution of hotels in Macedonia*. International scientific and practical conference Bulgaria of regions, 19-21 Oct 2018, Plovdiv, Bulgaria. ISBN 978-619-203-229-6

Предмет на овој труд е регионалниот развој на туризмот за кој ќе се дискутира преку дистрибуција на хотели во Македонија. За потребите на трудот ќе бидат анализирани осумте статистички региони во Македонија. Регионалниот развој на туризмот ќе биде претставен преку табели кои ги опфаќаат програмите за регионален развој, пристигнувањето туристи, ноќевањата и регионалната хотелска дистрибуција. Преку анализата ќе се утврдат разликите во регионалниот туристички развој во регионите на Македонија. Завршните согледувања во трудот се однесуваат на структурата, минатите прашања и идните предизвици на регионалниот туристички развој во Македонија.

37. Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina and Filiposki, Oliver (2018) *Tourism policy and ecotourism development in national parks in Macedonia*. The international sustainable tourism and environment protection conference, 22-23 Nov 2018, Edirne, Turkey. ISBN 978-975-374-229-0

Главната цел на овој труд е презентација на материјал поврзан со развојот на екотуризмот во националните паркови во Македонија. Трудот опфаќа литературен преглед на екотуризмот, дефиницијата на националните паркови, нивното управување и улога во зачувувањето на природното и културното наследство. Вниманието е посветено на организацијата, одделенијата и работната сила на националните паркови и придобивките за развојот на екотуризмот. Трудот дава основни податоци за развојот на екотуризмот во Македонија, како што се законодавството за екотуризмот и владините тела одговорни за развој на екотуризмот. Табелата што ги прикажува националните паркови во Македонија, карактеристиките на нивната територија, веб-страниците, плановите за управување како и стратегиите за развој на екотуризмот се користат за подготовка на современа анализа на екотуризмот во националните паркови. За потребите на трудот, користиме методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултација со официјална туристичка литература, закони, веб-страници и планови за управување со националните паркови, кои се однесуваат на развојот на екотуризмот. Направена е анализа и преглед на националните паркови, врз основа на систематска евалуација на вистинската содржина на официјалните веб-страници. На крајот од трудот се дадени заклучни согледувања и препораки за потенцијален развој на екотуризмот во националните паркови во Македонија.

38. Janeski, Ljupco and **Metodijeski, Dejan** and Filiposki, Oliver (2018) *Tourism policy and legal framework of rural tourism in Macedonia*. XIV International may conference on strategic management, 25-27 May 2018, Bor, Serbia. ISSN 2620-0597

Предмет на овој труд е туристичката политика и законодавството за руралниот туризам во Македонија, гледано низ призмата на стратегиите за развој на туризмот и законодавството за туризам. Трудот дава основни податоци за руралниот туризам во Македонија како што се: историскиот развој, регионалната дистрибуција на руралниот туризам, сместувачките капацитети, бројот на туристи, активностите на руралниот туризам, промоцијата, законот за туризам, фондовите на Европската унија и постоењето на владини иницијативи за рурален развој. развој на туризмот. Табелите што ги прикажуваат владините тела одговорни за туризмот, националните стратегии за развој на туризмот како и законодавството поврзано со туризмот се користат за да се подготви основен профил на руралниот туризам во земјата. За целите на овој труд користиме методологија на истражување и секундарни извори на

податоци преку консултација со релевантна литература, официјални стратегии за развој на туризмот и закони. Направена е анализа и преглед на стратегиите и законите за туризам, врз основа на систематска евалуација на нивната реална содржина користејќи го методот на анализа на содржината. Заклучните забелешки на трудот се однесуваат на структурата, минатите прашања и идните предизвици на руралниот туризам во Македонија.

39. Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Filiposki, Oliver and Mitreva, Elizabeta (2018) *Perspectives For Development of Cultural Tourism in Kokino*. Giving gift to God: evidences of votive offerings in the sanctuaries, temples and churches: proceedings of the 1 st & 2nd International archaeological conference “Kokino”, held in Skopje & Kumanovo, 2016-2017. pp. 237-244. ISBN 978-608-4792-10-9

Целта на овој труд е да ги претстави потенцијалите на локалитетот Кокино како атракција и генератор на посети од страна на туристите. Трудот ја испитува постојната литература поврзана со развојот на културниот туризам во областа на античките опсерватории и нивното управување за туристички цели. Во трудот беа искористени секундарни податоци од релевантни извори за да се направи модел за развој на туризмот. На крајот од трудот се дадени препораки за насоките по кои треба да се движи локалитетот Кокино во можноста за привлекување странски и домашни туристи.

40. Metodijeski, Dejan and Golakov, Kostadin (2017) *Македонија како потенцијална дестинација за руските туристи*. Зборник на трудови од Втора меѓународна научна конференција за филологија, култура и образование ФИЛКО, 10-12 мај 2017, Воронеж, Русија. pp. 383-391. ISBN 978-608-244-469-7

Меѓународниот туризам и патувањата во светски рамки бележат константен пораст во последните неколку декади. Современите тенденции во туризмот укажуваат на потребата од посета на нови дестинации и промена на традиционалните места за одмор. За успешни истражувања во меѓународниот туризам, потребно е собирање на конкретни информации за пазарот кој се истражува. Целта на овој труд е да бидат презентирани потенцијалите на Република Македонија како дестинација за руските туристи. Во трудот е консултирана постоечката литература поврзана со профилирањето на руските туристи и условите кои одат во прилог на развој на туризмот меѓу Русија и Македонија. Користени се секундарни извори на податоци од релевантни извори како би се направил профил на руските туристи. На крајот од трудот се дадени препораки за насоките во кои треба да се движи земјата во можноста за привлекување на руските туристи.

41. Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina (2017) *Изучување на туристичкото право на високо образовните институции во Македонија и Бугарија*. Годишен зборник на Правен факултет, 7. ISSN 1857-7229

Предмет на овој труд е изучувањето на туристичкото право на високо образовните институции во Македонија и Бугарија. Критериуми кои се користени при изборот на овие две земји се членство во Европската Унија и морската границата на Бугарија од една страна и континентална територија и кандидатурата за влез во Европската унија на Македонија од друга страна. Во трудот се дадени основни податоци за двете земји, како што се: население, број на меѓународни туристи, закони за туризам и др. Табеларно прикажаните универзитети каде што има факултети за туризам, студиски програми и предмети од областа на правото, се користени за да се направи компаративна анализа на изучување на туристичкото право на факултетите за туризам во двете земји. За потребите на трудот, употребена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултирање на официјалните веб страни на универзитетите во двете земји каде се изучува насоката туризам. Направена е анализа и преглед на студиските програми каде се изучува туризмот и предметните програми од областа на правото, врз основа на систематска евалуација на нивната актуелна содржина. Заклучните согледувања се однесуваат на структурата, разликите и сличностите при изучувањето на туристичкото право на високообразовните институции во Македонија и Бугарија.

42. Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina and Conevska, Biljana (2017) *Сравнителен анализ на туристичкото право и политика в Македонија и Бугарија*. Proceedings of the Jubilee International Scientific Conference “Bulgaria of Regions”. pp. 356-365. ISSN 978-619-203-207-4

Предмет на овој труд е туристичкото право и политика презентирани низ призмата на законите за туризам во Македонија и Бугарија. Критериуми кои се користени при изборот на овие две земји се членство во Европската Унија и морската границата на Бугарија од една страна и континентална територија и кандидатурата за влез во Европската унија на Македонија од друга страна. Во трудот се дадени основни податоци за двете земји, како што се: население, број на меѓународни туристи, закони за туризам и постоењето на Национална туристичка организација. Табеларно прикажаните владините тела одговорни за туризмот, националните стратегии за развој на туризмот, како и легислативата поврзана со туризмот, се користени за да се направи компаративна анализа на двете земји. За потребите на трудот, употребена е методологија на истражување и секундарни извори на податоци преку консултирање на официјалните закони за туризам во двете земји. Направена е анализа и преглед на законите за туризам, врз основа на систематска евалуација на нивната актуелна содржина. Заклучните согледувања се однесуваат на структурата, разликите и сличностите на законите за туризам и како законодавството ги одредува перспективите и правците за развој на туризмот во Македонија и Бугарија.

43. Filiposki, Oliver and Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Mitreva, Elizabeta (2017) *Gastronomic tourism is much more than gastronomy: the case of the Republic of Macedonia*. Proceedings of the 3rd International Scientific and Professional Conference The Challenges of Today: „Sustainable coastal and maritime tourism“, Sibenik, Croatia. pp. 296-303. ISSN 1846-6656

Овој труд се темели на компаративни заклучоци од повеќе истражувања за потребите на туристот, традиционалните јадења во одредени региони и препознатливите производи, предмети, традиции и настани во Република Македонија. Богатството на традицијата, природата, поволните услови и разни гурмански производи и навики се богатство на целиот Балкан. Акцентот на храната подготвена во одделни региони, начинот на готвење, начинот на консумирање е вистинско неоткриено богатство на допир, слух, вид, мирис и вкус. Република Македонија, како континентална земја која нема море, има „море“ на можности за развој на гастрономскиот туризам, што е соединение на традицијата, вкусната храна, можност за вработување, одржлив развој и континуирано задоволство на посетителите.

44. Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Mitreva, Elizabeta and Filiposki, Oliver and Andreeva, Jasmina (2017) *Tourism legislation and policy: Review of tourism law in selected Balkan countries*. Book of Proceedings 22nd International Scientific Conference on Economic and Social Development – “The Legal Challenges of Modern World”, Split, Croatia. pp. 368-375. ISSN 1849-7535

Предмет на овој труд е компаративна анализа во однос на законодавството за туризам на избрани балкански земји, што се гледа низ призмата на законот за туризам во Македонија, Хрватска, Србија и Бугарија. Трудот дава основни податоци за избраните балкански земји како: карактеристики на територијата, населението, бројот на меѓународни туристи, законот за туризам и постоење на национална туристичка организација. Завршните забелешки на трудот се однесуваат на структурата, разликите и сличностите на законите за туризам, но и применетото законодавството кое ги одредува начините и насоките за развој на туризмот во земјите од Балканот.

45. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan (2017) *Tourist valorization of urban tourism: The case of regional centres in Republic of Macedonia*. Book of Proceedings, 3rd International scientific conference Geobalcanica. pp. 231-238. ISSN 1857-7636

Главната цел на овој труд е да биде направена туристичка валоризација на урбаниот туризам во Република Македонија. Туристичката валоризација на регионалните центри во Република Македонија е направена на следните осум града: Скопје, Штип, Куманово, Битола, Тетово, Струмица, Велес и Охрид. Изборот на градовите за изработка на туристичка валоризација не е случаен, фактот што истите се центри на регионите во кои припаѓаат, е валидна претпоставка дека се лидери во овие региони од културен, економски и туристички аспект. Туристичката валоризација е направена според две основи (потенцијал и инфраструктура) и четири параметри (природен и антропоген потенцијал, техничка и туристичка инфраструктура).

46. Metodijeski, Dejan and Dzeladin, Erdoan and Saneva, Dusica (2017) *Меѓународните саеми како фактор за развој на бизнисот и туризмот*. Зборник на трудови од втората меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката“, 27 Мај 2017, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-444-4

Саемиите за туризам кои постојат последните шеесетина години се манифестации кои им овозможуваат на приватните компании да ги изложат своите производи или услуги и да остварат директен контакт со своите потенцијални клиенти. Саемското претставување станува достапно и за помалите претпријатија кои имаат интерес за промоција и маркетинг. Целта на овој труд е да биде направен преглед на позначајните саеми за туризам. Методологијата која е користена при истражувањето е базирана на секундарни податоци и интернет извори. Во трудот се прикажани основните чекори во организацијата и спроведувањето на саемиите. Заклучните согледувања се во контекст на придобивките од организација на вакви манифестации во однос на развој на бизнисот и меѓународниот туризам.

47. Micev, Georgi and Metodijeski, Dejan (2017) *Сомелиерство - стручна симбиоза меѓу кулинарскиот и винскиот туризам*. Зборник на трудови од втората меѓународна научно-стручна конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката“, 27 Мај 2017, Stip, Macedonia. ISBN 978-608-244-444-4

Кулинарскиот туризам опфаќа широк спектар на активности кои се поврзани со храната. Од понуда на специфична и традиционална кујна, до организација на кулинарски натпревари и манифестации поврзани со храната, вклучување на туристите во набљудување или подготовка на јадењата и обука и друго. Винскиот туризам вклучува посета на винарии, дегустација и купување на вино, вински патишта, вински манифестации и др. Кулинарскиот и винскиот туризам во последните децении имаат голема перспектива за развој. Во овој труд се дадени примери од сомелиерството и стручни насоки како сомелиерството придонесува во симбиозата меѓу кулинарскиот и винскиот туризам.

48. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver (2017) *Ecomuseums as a Tool for Tourism Development*. 5th international conference Runaway world, liquid modernity and reshaping of cultural identities, heritage, economy, tourism and media, 17-19 Jan 2017, Ohrid, Macedonia. ISBN 978-608-65643-5-3

Главната цел на овој труд е презентација на материјал поврзан со екотуризмот и екомугеите како дел од туристичката понуда. Трудот преку практични примери го опфаќа историскиот развој на екомугеите, дефиницијата и видовите екомугеи, нивното управување и улога во зачувувањето на природното и културното наследство во одредени региони. Вниманието е посветено на организацијата на екомугеите и придобивките за локалната заедница. На крајот од трудот се дадени заклучни согледувања и препораки за локации за потенцијален развој на екомугеи во Република Македонија.

Монографија или научна книга

49. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Dzambazovski, Kristijan and Todorovic, Emilija and Taleska, Milena and Dimovski, Cedimir and Cuculeski, Nikola and Micevski, Mladen (2022) *Давање услуги на туристи во приватни сместувачки капацитети*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-13-9

Книгата „Давање услуги на туристи во приватни сместувачки капацитети“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со туризмот и приватното сместување. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на давање услуги на туристи во приватното сместување. Материјалот може да се користи и за потребите на неформалното образование, за верифицирана посебна програма – Оператор за приватно сместување.

50. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Todorovic, Emilija and Taleska, Milena and Dzambazovski, Kristijan and Cuculeski, Nikola (2022) *Деловен туризам*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-14-6

Книгата „Деловен туризам“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со деловниот туризам. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со синергијата на деловните патувања и туризмот.

51. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Todorovic, Emilija and Taleska, Milena and Dzambazovski, Kristijan and Cuculeski, Nikola and Dimovski, Cedimir and Micevski, Mladen (2022) *Современи трендови во туризмот и одржливиот развој*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-12-2

Книгата „Современи трендови во туризмот и одржливиот развој“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на современите трендови и тенденции во туризмот и угостителството и одржливиот развој. Материјалот во книгата е поделен во две основни поглавја.

52. Metodijeski, Dejan and Andreeva, Jasmina and Filiposki, Oliver and Dzambazovski, Kristijan and Taleska, Milena and Todorovic, Emilija (2022) *Туристичко право и политика во Бугарија и Северна Македонија*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-15-3

Книгата „Туристичко право и политика во Бугарија и Северна Македонија“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, учениците, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со туристичкиот бизнис во двете земји. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на туристичкото право и туристичката политика во Бугарија и Северна Македонија.

53. Metodijeski, Dejan and Grozdanovski, Goran and Filiposki, Oliver and Gjorgieva, Ivana and Nacov, Aleksandar and Trajcevska, Renata and Stevanovik, Petar and Djingarska, Marija (2021) *Користење на остатоци и отпадоци од храна во готварството*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-08-5

Книгата „Користење на остатоци и отпадоци од храна во готварството“ е наменета за сите кои работат во секторот угостителство и туризам, за академската јавност, студентите, учениците, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со подготовката на храна. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на правилно користење на остатоци и отпадоци од храна во домашното и професионалното готвење.

54. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Keskinova, Angelka and Dzambazovski, Kristijan and Taleska, Milena and Todorovic, Emilija and Dimovski, Cedimir and Micevski, Mladen and Mitreva, Elizabeta (2021) *Пристапност во туризмот: патувања на лицата со попреченост*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-09-2

Книгата „Пристапност во туризмот: патувања на лицата со попреченост“ е наменета за сите кои работат во секторот угостителство и туризам, за академската јавност, студентите, учениците, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со организацијата на туристички активности. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на пристапноста во туризмот од аспект на лицата со попреченост.

55. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Gjorgieva, Ivana and Nacov, Aleksandar (2021) *Регионални карактеристики на светската гастрономија*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-10-8

Книгата „Регионални карактеристики на светската гастрономија“ е наменета за сите кои работат во секторот угостителство и туризам, објектите за храна и пијалаци, за академската јавност, студентите, учениците, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со гастрономијата. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со интернационалните кујни и светската гастрономија.

56. Metodijeski, Dejan and Taskov, Nako and Arminovska, Limonka and Antonievski, Goran and Filiposki, Oliver and Sazdova, Julijana and Golakov, Kostadin and Belcev, Tole (2020) *Гастрономски речник*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-06-1

Во гастрономијата се користи стручна терминологија и зборови кои потекнуваат од различни говорни подрачја. Основната цел на овој речник е да обезбеди правилно толкување на зборовите, поимите и термините, кои се среќаваат и користат во угостителството. Областите кои се опфатени во речникот вклучуваат: опрема и инвентар за подготовка и послужување на храна и пијалаци, различни видови кујни, карактеристични јадења, намирници кои се користат во готварството и исхраната, познати личности поврзани со гастрономијата, техники на подготовка на јадења и останати аспекти на гастрономијата.

57. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Micevski, Mladen and Todorovic, Emilija and Taleska, Milena and Dzambazovski, Kristijan and Dimovski, Cedomir (2020) *Управување со проекти во туризмот*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-07-8

Книгата „Управување со проекти во туризмот“ е наменета за сите кои работат во секторот туризам и угостителството, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со учество во проектни активности од областа на туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на проектниот менаџмент од аспект на туризмот и угостителството.

58. Filiposki, Oliver and Metodijeski, Dejan and Micevski, Mladen and Dimovski, Cedomir and Dzambazovski, Kristijan and Taleska, Milena and Todorovic, Emilija (2019) *Менаџмент на настани: аспекти на туризмот и угостителството*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-04-7

Книгата „Менаџмент на настани: аспекти на туризмот и угостителството“ е наменета за сите кои работат во секторот поврзан со организирањето на настани, угостителството и туризмот, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со организацијата на настани и туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на менаџментот на настани од аспект на угостителството и туризмот.

59. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Nacov, Aleksandar and Georgieva, Ivana (2019) *Регионални карактеристики на македонската гастрономија*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-05-4

Оваа книга, насловена како „Регионални карактеристики на македонската гастрономија“ е наменета за оние кои работат во туризмот и угостителството, за академската заедница, ученици и студенти, истражувачи, како и сите заинтересирани страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со гастрономијата и туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на гастрономијата и туризмот во нашата земја, како и популаризација на регионалната гастрономска понуда.

60. Todorovic, Emilija and Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Taleska, Milena and Dzambazovski, Kristijan and Golakov, Kostadin (2019) *Туристички речник за Скопскиот регион*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-03-0

Основната цел на овој речник е да обезбеди правилно толкување на поимите и термините, кои се среќаваат во Скопскиот регион и може да помогнат на посетителите и туристите при реализирањето на престојот, одморот или туристичкото патување во овој регион. Областите кои се опфатени во речникот вклучуваат: географски поими, населени места, општини, природни вредности, објекти од културно наследство, религиозни објекти, хотели и угостителски објекти, туристички агенции, транспортни центри, шопинг центри, државни институции, здруженија и други чинители поврзани со туризмот во Скопскиот регион. Исто така, речникот содржи и термини поврзани со храна и пијалаци, гастрономија, објекти за спорт и рекреација, користење на слободното време итн.

61. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Taskov, Nako and Mitreva, Elizabeta (2018) *Менаџмент на мени во ресторанското работење*. Гера Ком Плус. ISBN 978-608-66178-1-3

Книгата „Менаџмент на мени во ресторанското работење“ е наменета за сите кои работат во угостителски објекти за подготовка и послужување на храна и пијалаци, туристичкиот сектор, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересирани страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со ресторанското работење. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на организацијата и планирањето на менијата во ресторанското работење. Книгата има цел да придонесе за подобрување на познавањата на менаџирањето на менијата во најголем дел за главните готвачи и менаџерите на рестораните, но исто така и за услужниот персонал во угостителските објекти. Во изработката на книгата користени се соодветна стручна и релевантна литература и интернет извори. Книгата е изработена во шест глави.

62. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Taskov, Nako and Mitreva, Elizabeta (2018) *Менаџмент со кетеринг операции во хотелскиот и ресторанскиот бизнис*. Гера Ком Плус. ISBN 978-608-66178-0-6

Книгата „Менаџмент со кетеринг операции во хотелскиот и ресторанскиот бизнис“ е наменета за сите кои работат во угостителски објекти за подготовка и послужување на храна и пијалаци, кетеринг компании, туристичкиот сектор, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересирани страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор, транспортните компании кои директно или индиректно се поврзани со кетерингот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на менаџирањето со кетеринг операции во хотелскиот и ресторанскиот бизнис. Книгата има цел да придонесе за подобрување на познавањата на кетеринг менаџментот во најголем дел за организаторите на кетеринг настани, но исто така и за персоналот кој ја подготвува храната и пијалациите, како и услужниот персонал кој зема учество во овие настани.

63. Dimitrov, Nikola and Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and Koteski, Cane and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) *Книга 1 - Прирачник за полагање стручен испит за туристички водич*. Факултет за туризам и бизнис логистика, за Едиција „Тур ретур“ . ISBN 978-608-244-486-4

Во оваа книга се поместени материјали кои на корисниците ќе им овозможи полесно да го совладаат градивото за полагање на стручен испит за туристички водич и тоа за содржините од наставните предмети: основи на туризам, туристичка географија, хотелиерство и патнички агенции, културно наследство, комуникативно пропагандна дејност и култура на однесување.

64. Dimitrov, Nikola and Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and Koteski, Cane and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) *Книга 2 - Прирачник за полагање стручен испит за туристички придружник*. Факултет за туризам и бизнис логистика, за Едиција „Тур ретур“ . ISBN 978-608-244-487-1

Книгата содржи материјали кои на корисниците ќе им овозможи полесно да го совладаат градивото за полагање на стручен испит за туристички придружник и тоа за содржините од наставните предмети: туристичка географија, царинско работење, хотелиерство и патнички агенции, економика во сообраќајот, комуникативно пропагандна дејност и култура на однесување.

65. Dimitrov, Nikola and Taskov, Nako and Jakovlev, Zlatko and Koteski, Cane and Petrevska, Biljana and Metodijeski, Dejan (2018) *Книга 3 - Прирачник за полагање стручен испит за раководење со туристичка агенција*. Факултет за туризам и бизнис логистика, за Едиција „Тур ретур“ . ISBN 978-608-244-488-8

Во книгата се опфатени материјали кои на корисниците ќе им овозможи полесно да го совладаат градивото за полагање на стручен испит за раководење со туристичка агенција и тоа за содржините од наставните предмети: туристичка географија, менаџмент и маркетинг во туризмот, хотелиерство и патнички агенции, економика во сообраќајот, комуникативно пропагандна дејност и царинско работење.

66. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Cuculeski, Nikola and Taskov, Nako and Micev, Georgi and Dimovski, Cedomir and Todorovic, Emilija (2018) *Гастрономски туризам – современи светски тенденции и перспективи за развој во Македонија*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-00-9

Книгата „Гастрономски туризам – современи светски тенденции и перспективи за развој во Македонија“ е наменета за сите кои работат во угостителството и туризмот, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со гастрономијата и туризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на гастрономијата и туризмот.

67. Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver and Cuculeski, Nikola and Taskov, Nako and Micev, Georgi and Dimovski, Sedmir and Todorovic, Emilija (2018) *Туристичко водење: специфики на алтернативните форми на туризам*. Туристика, Скопје. ISBN 978-608-4872-01-6

Оваа книга, насловена како „Туристичко водење: специфики на алтернативните форми на туризам“ е наменета за сите кои работат во туристичкиот сектор, за академската јавност, учениците, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со туристичкото водење. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на туризмот од аспект на туристичките водичи.

68. Metodijeski, Dejan and Ackovska, Marija and Petroska Angelovska, Neda and Filiposki, Oliver (2017) *Екотуризам*. Longurov. ISBN 978-608-66037-1-7

Книгата „Екотуризам“ е наменета за сите кои работат во туристичкиот сектор, за академската јавност, студентите, истражувачите, заинтересираните страни од приватниот, јавниот и невладиниот сектор кои директно или индиректно се поврзани со екотуризмот. Книгата е изготвена со цел да се збогати постоечката литература поврзана со проблематиката на екотуризмот.

69. Ackovska, Marija and Petroska Angelovska, Neda and Metodijeski, Dejan and Filiposki, Oliver (2017) *Економика и организација на угостителството*. Longurov. ISBN 978-608-66037-0-0

Оваа книга е изработена со цел лицата кои директно или индиректно се инволвирани во угостителство да се запознаат со угостителството како основна дејност на туризмот, видовите на сместувачки објекти кај нас и во светот, основната организација на претпријатијата, работните места и работните задачи. За таа цел внимателно се подготвени и претставени сите делови од текстовите чијашто содржина е соодветна на потребата од концизна и целосна слика за економика и организација на угостителството.

70. Dimitrov, Nikola and Metodijeski, Dejan and Ristova, Svetanka (2018) *10 години Факултет за туризам и бизнис логистика (фотомонографија)*. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-244-582-3

Во оваа монографија преку текст збогатен со околу триста фотографии се прикажани најважните настани и активности што ги реализирале вработените и студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика во периодот од 2008/2018 година.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Д-р Дејан Методијески зема активно учество во планирањето, утврдувањето и развојот на високообразовната дејност на Факултетот за туризам и бизнис логистика. При извршување на функцијата продекан за настава (2017-2019) во континуитет презема мерки за унапредување на квалитетот на образованието и заштита на стандардот на студентите и вработените. Како одговорно лице за Наставниот центар во Скопје придонесува за подобрување на условите за студентите, наставниот, административниот и техничкиот кадар. Во временскиот период на извршување на работните задачи како продекан, д-р Дејан Методијески учествува во: изработката на информатори за наставните програми; промотивни кампањи за Факултетот за туризам и бизнис логистика; презентација на саемице за образование и посета на средни училишта; меѓународна соработка и потпишување на договори со универзитети од странство преку програмата Еразмус за студентска и академска мобилност; организација на крводарителски акции во Наставниот центар Скопје; иницирање и реализација на меморандуми за соработка со различни институции; иницирање и реализирање на договори за пракса со разни стопански, јавни и невладини организации; изработка на Елаборати за акредитација на прв, втор и трет циклус на студии.

Кандидатот во изминатиот период константно го збогатува наставниот процес преку организација на повеќе активности во насока на покана на гости предавачи и спроведување на теренска настава за студентите во земјата и странство поврзана со наставата. Од поважните активности ги издвојуваме следните: посета на Агенцијата за поддршка и промоција на туризмот; посета на Катлановска бања; посета на хотел Мериот; посета на меѓународен саем за туризам во Белград (Србија); посета на Департманот за туризам во Солун (Грција) и други активности кои произлегуваат од потребите на наставните програми. Кандидатот својата посветеност кон работата ја изразува и преку придружување и менторирање на студентите на меѓународни конференции, конгреси и натпревари, а како позначајни ќе ги одделиме: Освоени награди на Меѓународниот гастро-туристички форум во Ниш, Србија, 2018 година; Учество на Националниот кулинарски куп на Бугарија во Пловдив 2018 година; Освоени награди на Меѓународен кулинарски фестивал „Бисер мора“ во Брач, Хрватска во 2017 година; Учество на меѓународен гастрономски натпревар Гастромак и освоени награди и медали во Охрид во 2019 година; Освоени признанија на Туризмијада во Будва (Црна Гора).

Д-р Дејан Методијески активно учествува во организација на студентски натпревари: член е на комисија за гастрономски натпревари и ресторанско работење „Cook & Serve“, во организација на студентите и Факултетот за туризам и бизнис логистика во Тренинг центарот Плачковица и Штип; судија на гастрономски натпревар „Вкуси ја Гази Баба“; како и член на комисија за натпревар на Најдобри бизнис идеи за туризам креирани од студенти, организирано од страна на Министерство за економија. Вонреден професор д-р Дејан Методијески, исто така е ментор за практична настава на студиската програма на Факултетот за туризам и бизнис логистика, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, при што константно учествува во подобрување на условите на практикантите, контрола на практичната настава, изработка на распореди и распределби за практиканти, комуникација со компании за извршување на практична работа.

Кандидатот е член на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика; како продекан бил член на комисија за разгледување на барања и молби од студенти; член на Комисија за проверка на документација за втор циклус студии; претседател на дисциплинска комисија; член на комисија за упис на студенти на прв циклус на студии.

Кандидатот зел учество во обуките кои се спроведуваат од страна на Факултетот за туризам и бизнис логистика кои се наменети за стекнување знаења и добивање на сертификат за туристички водич, туристички придружник и раководител на туристичка агенција.

Кандидатот д-р Дејан Методијески, исто така зема активно учество во организација на домашни и меѓународни конференции преку членство во програмски и организациски одбори како:

71. Член е на програмскиот одбор на меѓународната научна и стручна конференција „Current trends and prospects of international tourism“, во 2021 година.

72. Член е на програмскиот одбор на меѓународната научна и стручна конференција „The Challenges of Today“, Шибеник, Хрватска во 2021 година.

73. Член е на програмскиот одбор на меѓународната научна и стручна конференција „Bulgaria of regions“, Пловдив, Бугарија во 2018 година.

74. Член е на програмскиот одбор на меѓународната научна конференција со теми од туризмот, културното наследство и информатичките технологии – „Охрид, Водици“, во периодот 2017-2022 година.

75. Член е на програмскиот и на организациски одбор на научно-стручната конференција „Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката“, во организација на Факултетот за туризам и бизнис логистика, како и уредник на зборникот со трудови од конференцијата од 2017 година.

76. Член е на програмскиот и на организациски одбор на Втора меѓународна конференција и работилница за студенти на туризам и угостителство од 2017 година во организација на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

77. Кандидатот е рецензент на два научни труда за научно списание Turizam – University of Novi Sad, во 2021 година.

78. Член на организациски одбор на Меѓународен гастрономски фестивал „Cook & Serve“ во 2019 година.

Кандидатот е член на повеќе владини и невладини тела, работни групи и работилници, од кои ги споменуваме следните: бил член на Советот на Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот на Република Северна Македонија; член на Здружението на туристички водичи и придружници на Македонија; член на Туристичката комора на Македонија; член на Балканската асоцијација за алтернативен туризам - Балканија; член на Работна група за изработка на стратегија за развој на туризмот на општина Кратово; член на Работна група за изработка на стратегија за развој на туризмот на општина Винаца; член на Работна група за изработка на стратегија за развој на туризмот на општина Студеничани; член на Работна група за изработка на стратегија за развој на туризмот на општина Демир Капија; Соработник во стручни тимови при Центар за стручно образование и обука – Скопје (Угостителско-туристичка струка); член на Комисија за категоризација на национален ресторан меана (Министерство за економија); член на Работна група за изработка на Студија за вински и спа туризам во Република Северна Македонија - Министерство за економија; член на Работна група за изработка на Студија за неискористени објекти за туризам во Република Северна Македонија - Министерство за економија; член на работна група за изработка на Студија за ефектите врз приватниот сектор - туризам и угостителство погоден од здравствено-економската криза предизвикана од пандемијата COVID-19, со препораки за справување со економските ефекти – УСАИД; модератор на панел дискусија за одржлив туризам на 4-та туристичка берза на НАИТАМ со меѓународно учество; членство во Бизнис клубот на Општина Гази Баба; Судија на меѓународни гастрономски натпревари Гастромак во 2018 и 2019 година.

Вонреден професор д-р Дејан Методијески во периодот 2017-2022 година е добитник на повеќе признанија, награди и сертификати (41 на број) за организација и учество на конференции, трибини, работилници, обуки, гастрономски натпревари и др., како: Сертификат за рецензент на трудови на меѓународно списание Туризам – Нови Сад, Србија (2021); Сертификат за учество на International scientific and practical conference Current trends and prospects of international tourism (2021); Сертификат за учество на конференција Global trends and threats related with identities, cultural heritage, environment, creative communities, tourism and sustainable local/regional development (2021); Сертификат за учество во проект „Zéro Gaspillage – pour une production et une consommation responsables en ECO“ – AUF (2020); Благодарница за учество на Меѓународен гастрономски фестивал „Cook & Serve“ – судија (2019); Благодарница за соработка од Светска асоцијација на мастер шефови (2019); Сертификат Еразмус за учество на обуки во Билбао, Шпанија (2019); Признание од општина Демир Капија за учество на едукативна трибина „Лозарството и агротуризмот“ (2019); Диплома за ментор на меѓународен гастрономски натпревар, Ниш, Србија (2019); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Пеќ, Косово (2019); Диплома за судија на меѓународен гастрономски натпревар Гастромак (2019); Благодарница од општина Неготино за учество на научна конференција „Св.Трифун и виното – обичаи, верување, ритуали“ (2019); Сертификат за публикуван труд во Knowledge International journal (2018); Диплома за ментор на студенти на II Конференција на Балканска алијанса на хотелски асоцијации (2018); Сертификат за учество на Меѓународна конференција за туризам во Белград, Србија (2018); Сертификат за публикуван труд во International Journal of Humanities and Social Science Invention (2018); Благодарница од НАИТАМ за поддршка на туристичка берза и учество во конференција (2018); Сертификат за учество на меѓународна конференција „Охрид - Водици“ (2018); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Пеќ, Косово (2018); Благодарница за учество на Меѓународен гастрономски фестивал „Cook & Serve“ – судија (2018); Сертификат Еразмус за учество на обуки во Шибеник, Хрватска (2018); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Шумен, Бугарија (2018); Благодарница за одржано предавање на меѓународна конференција во Шибеник, Хрватска (2018); Признание од општина Демир Капија за ментор и учество на натпревар за најдобра традиционална трпеза (2018); Сертификат за учество на национален кулинарски куп во Пловдив, Бугарија (2018); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Пловдив, Бугарија (2018);

Сертификат Еразмус за учество на обуки во Софија, Бугарија (2018); Сертификат за учество на меѓународна конференција „Охрид - Водици“ (2018); Диплома за ментор на 12-ти Меѓународен кулинарски фестивал „Бисер мора“ – Брач, Хрватска (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција „Охрид - Водици“ (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Пловдив, Бугарија (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Лисабон, Португалија (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Вороњеж, Русија (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Шибеник, Хрватска (2017); Благодарница за учество на гастрономски настан „Вкуси ја Гази Баба“ (2017); Благодарница за одржано предавање на меѓународна конференција во Скопје (2017); Сертификат Еразмус за учество на обуки во Охрид (2017); Сертификат за учество во научно-стручна конференција Состојби и перспективи во туризмот, економијата и бизнис логистиката во Штип (2017); Сертификат за учество на меѓународна конференција во Врњачка Бања, Србија (2017); Благодарница за учество во комисија за оценка на натпреварувачи во гастрономски натпревар, Штип (2017); Сертификат Еразмус за учество на обуки во Солун, Грција (2017).

Одгоренаведеното може да се забележи дека кандидатот д-р Дејан Методијески покажува богата активност во повеќе сфери на наставно-научната дејност, научноистражувачката и апликативно-раководната активност. Земајќи го предвид широкиот дијапазон на неговиот интерес и неговата активност како вонреден професор, истражувач и научник, неспорен е впечатокот за исклучителноста на неговиот интелектуален капацитет и придонесот во науката.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и врз основа на Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и по деталното разгледување на комплетно доставената документација пропишана во Конкурсот, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот д-р Дејан Методијески го има надминато минимумот од 100 поени кои се однесуваат на наставно-образовната дејност (НО=40), научноистражувачката дејност (НИ=45) и стручно-апликативната и организациско-развојна дејност (САОР=15) за избор во редовен професор.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија е едногласна во оценката дека со целокупниот свој досегашен ангажман, д-р Дејан Методијески има извонреден придонес во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Рецензентската комисија има посебно задоволство и чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика кандидатот вонреден професор д-р **Дејан Методијески** да биде избран во звање **редовен професор** во наставно-научната област **туристичка политика и хотелиерство** на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Науме Мариноски, редовен професор во пензија,
Универзитет „Св.Климент Охридски“ – Битола,
Факултет за туризам и угостителство - Охрид, претседател, с.р.
Д-р Милена Талеска, редовен професор,
Универзитет „Св.Кирил и Методиј“ – Скопје,
Природно-математички факултет, Институт за географија, член, с.р.
Д-р Нако Ташков, редовен професор во пензија,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Факултет за туризам и
бизнис логистика - Гевгелија, член, с.р.

**ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДИРААТ ПРИ ИЗБОРОТ ВО ЗВАЊЕ
Д-Р ДЕЈАН МЕТОДИЈЕСКИ (2017-2022)**

Р.бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
5.	Избран во звање вонреден професор	40				
	ВКУПНО	40				
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга во земјата (Реф.49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 66, 67, 68, 69, 70)	17	10	/	/	170
3.	Научен труд објавен во списание со ИФ (Реф. 15)	1x5				5
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, Реф.16, 18, 20, 21, 25) (втор автор, Реф. 23, 24) (останати автори, Реф. 17, 19, 22)	5x9 2x6 3x3				66
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир (во земјата Реф. 26, 27, 28, 29, 30, 33, 35, 39, 41, 45, 46, 47, 49), (во странство Реф. 31, 32, 34, 36, 37, 38, 40, 42, 43, 44)	10	2	13	3	59
14.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) (Реф. 8, 9, 10)	/	/	3	3	9
17.	Уредник на зборник на трудови (Реф. 75)	1	2	/	/	2
20.	Член на организационен или научен одбор на научен собир, фестивал (во земјата Реф.71, 74, 75, 76, 78), (во странство Реф.72, 73)	5	1	2	2	9
23.	Студиски престој во странство (Реф.14)	8				8
24.	Рецензент на научен труд (Реф.77)	/	/	2	1	2
	ВКУПНО					330
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Книга/учебник (Реф. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 63, 64, 65)	10	10	/	/	100
3.	Речник (Реф.56, 60)	2	10	/	/	20
13.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) (Реф. 11, 12, 13)	/	/	3	8	24
24.	Продекан	8				8
28.	Член на факултетски орган, комисија	5	2	/	/	10
30.	Класен раководител, согласно Кредит - трансфер системот - ЕКТС (за четири години)	4				4
	ВКУПНО					166
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					536